

Zondag 29 april 2018, Citykerk Het Steiger

Vijfde Zondag van Pasen (Zondag Cantate)

Voorganger: Co Elshout

Lezingen: Psalm 98, Deuteronomium 4, 32-40, 1 Johannes 3,18-24, Johannes 15, 1-8

Lieve mensen,

God had het zo mooi bedoeld: de aarde als een gaarde, een lusthof, een paradijs. En God zag dat het goed was.... Maar het ging niet goed. De aarde werd een slachtveld. Kaïn sloeg Abel dood. Een oud verhaal maar tot op vandaag herinneren puinhopen ons aan oorlog en andere rampspoed. Ook de natuur is mooi maar wreed. En de mens is ver gekomen, tot op de maan, maar van een eerlijke verdeling is nog lang geen sprake. Mensen buiten mensen uit. Vrijheid is lang niet voor iedereen een recht. Armoede, slachtoffers, vluchtelingen, angst en geweld beheersen de beelden die onze huiskamers binnenstromen. En ook in het gewone dagelijkse leven is er veel pijn en verdriet.

Ja, dan verlang je als mens naar boven. Als het hier niet is, zal het dan daar zijn of daarvandaan komen? En dan gaan we het invullen hoe we het zouden willen hebben. En zo ontstaan de Godsbeelden en de godenbeelden. Onze God laat zich echter niet in ons beeld vangen. Niemand heeft ooit God gezien. Dus niemand kan hem beheersen. God is een mysterie. Maar we kennen Hem uit de verhalen van Israël, hoe Hij hen uit Egypte deed ontsnappen en daar in de woestijn zijn Woord aan hen gaf. Ze kwamen in Kanaän, maar het is ook daar nooit meer die lusthof geworden.

Al onderweg ernaartoe sprak Mozes zijn volk aan, zoals wij vandaag hoorden in het fragment uit Deuteronomium: "Heeft ooit een god beproefd ertoe te komen zich een volk te nemen uit de schoot van een ander volk door beproevingen, tekenen, wonderen en oorlog, met sterke hand en uitgestrekte arm en grote vreeswekkende daden, zoals al wat de Eeuwige, jullie God, voor jullie heeft gedaan in Egypte voor jullie eigen ogen?" Israël en later ook de Kerk, het is steeds hetzelfde liedje: ze weten het beter dan de Eeuwige ofwel hun Lieve Heer.

Hij blijft echter scheppen, onze God, van begin af aan is Hij de schepper. Steeds weer opnieuw: Noach, Abraham, Mozes... Een stukje modelaarde misschien? We hoorden de profeten in de Bijbel over een wijngaard te midden van de woestijnen en Israël als een banier onder de volken. Maar steeds ging weer

mis. God keerde zich soms of maar steeds kwam hij weer terug. Het is zijn eigenheid: erbij willen zijn. Hij, de "Gans andere", de Eeuwige, de Ene is geen god als de goden. Hij is met ons maar onzichtbaar, onaanraakbaar, onaantastbaar. Je kunt niet over hem beschikken.

"Ik ben, ik ben erbij" heeft hij gezegd. Maar God waar bent u dan? Vroeger schreven alles aan hem toe en velen hebben daarom zich afgewend. En met het noemen van zijn vast wel goede bedoelingen met alles, komen we ook niet meer weg. Van de 'Albeheerser' is God in onze wereld en ook veelal in onze kerken eerder een 'Metafoor' geworden. Is dat goed of slecht? Ik denk, dat iedere tijd behoefte heeft aan zijn eigen beeldvorming. Als we één beeld vastleggen, bezondigen wij ons aan het vervaardigen van 'gesneden beelden'.

In de Bijbel hebben we maar één beeld: de mens, geschapen naar zijn beeld en gelijkenis. En dat geeft heel wat variatiemogelijkheden. Maar hoe je het ook went of keer, als je onze God wilt zien, kun je beter niet naar boven maar om je heen kijken. Adam, Eva en soms zal er een herkennen zijn en vaak niet; Abel, Kain en ga zo maar door... Ja, zegt dan de Kerk, dan moet je even doortellen naar Jezus Christus. En dat is waar, in hem herkennen wij God. Dit is zijn zoon. Hij zegt regelmatig over zichzelf die woorden die klonken tegen Mozes: ik ben, ik ben de goede herder, ik ben de wijnstok. Maar we moeten ook hem niet inruilen voor God de Vader.

Zoals de landsman, de wijnstok en de ranken bij elkaar horen, zo de vader, de Zoon en zijn leerlingen. Het is de landman die het doet maar de ranken kunnen ook niet zonder de wijnstok. Er wordt gesnoeid, maar het gaat, lijkt me, in deze gelijkenis vooral om de band van de wijnstok en de ranken. Houd je maar aan mij vast, is het bijna kinderlijke beeld nog aangevuld met woorden als: "Wie één blijft met mij, zoals ik met hem, die draagt overvloedig vrucht" en (zoals ik het dan vertaal:) "Los van mij ben je niet bij machte er iets van te maken." Zonder wijnstok geen goede druiven. Wij horen hem toe, één voor één en tezamen. Een druif is maar en druif, maar een hele tros....

Nog één ding. Ook dit lost niet alles op. Niet de godsvraag. Niet de vraag naar het 'waarom' bij alle ellende, veelal veraf maar soms ook ineens zo heel dichtbij. Ja, maar "Al wat je wilt: vraag het en het zal geschieden" zegt Jezus toch? Ik vertaal dat bewust letterlijk met het zal 'geschieden'. Dat woord kennen we bijvoorbeeld in het kerstverhaal: het gaat dan niet om de dagelijkse gebeurtenissen maar om Gods eigen werk. Dat we niet moeten vragen om de postcodeloterij te winnen, begrijpen we ook wel. Maar bij ziekte en

rampspoed? Ik zelf geloof niet dat God aan alle touwtjes zit. Hij staat aan het begin en het einde, alfa en omega, maar daartussen zitten de 22 letters van ons eigen leven met voorspoed en tegenspoed. Maar wij geloven in het visioen van vrede en gerechtigheid, dan worden alle tranen gewist en zelfs de dood zal er niet meer zijn. Dat is de vraag die wij kunnen stellen: God komt er nog wat van? Het zal geschieden, zegt Jezus. Daarvoor bidden wij, daarom zingen. Nu nog alle deuntjes maar straks het nieuwe lied.